

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ:
ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ – ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА
ПІДГОТОВКА – ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції
18 квітня 2019 року

КИЇВ 2019

Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти: зб. наук. праць матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 квітня 2019 р., м. Київ, Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. – К. : НАУ, 2019. – с. 154.

До наукового збірника увійшли статті та тези доповідей учасників V Всеукраїнської науково-практичної конференції «**Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти**» (18 квітня 2019 року, м. Київ), що проводилася в Навчально-науковому інституті інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету спільно з науковими установами та навчальними закладами освіти України. Адресований науковцям, аспірантам, викладачам ЗЗСО і ЗВО та працівникам у галузі освіти.

Редакційна колегія:

Муранова Н. П., доктор педагогічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету (голова);

Бруяка О. О., кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету;

Приходько О. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри базових і спеціальних дисциплін Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету;

Бугайов О. Є., кандидат технічних наук, доцент, кафедри базових і спеціальних дисциплін Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету.

Рекомендовано до друку

Науково-методично-редакційною радою Навчально-наукового інституту інноваційних освітніх технологій Національного авіаційного університету (протокол № 7 від 20.09.2019 р.).

За достовірність наведених даних і посилань несе відповідальність автор публікації.

ЗМІСТ

Анненков Віктор. Теоретичні і методичні основи управління якістю освітньої діяльності закладу І–ІІ рівня акредитації	5
Анпілогова Тетяна, Кодола Раїса. Трансформація людини – це виклик сьогодення	8
Ануфрієва Надія. Психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки студентів	13
Ануфрієва Надія. Використання інноваційних технологій при формуванні національно-патріотичного виховання.....	17
Беценко Тетяна. Герменевтичний підхід до філологічного розбору тексту як інноваційний різновид науково-навчальної роботи з текстовим матеріалом.....	24
Божко Інна. Наукова творчість учнів: проектне навчання на межі дисциплін.....	28
Бойко Ірина. Психологічна зрілість вчителя: критерії становлення в умовах післядипломної освіти... ..	33
Боровик Олег, Рудик Олександр, Паска Віталій. Застосування solidworks simulation у навчальному процесі	39
Бруйка Ольга. Отримання наноструктур у твердих сплавах Al_2O_3 , TiC	42
Бугайов Олександр Способи використання мультимедіа на практичних заняттях з іноземної мови	44
Вановська Інна. Гендерна культура курсантів вищих навчальних закладів як чинник сталого розвитку суспільства.....	46
Вознюк Олена. Психологічна підготовка педагогів до застосування методів інтерактивного навчання в освітньому середовищі	48
Герман Вікторія. Основні риси академічного красномовства вчителя.....	54
Грущинська Наталія. Вплив тенденцій економічної демократії на процеси формування політико-управлінської еліти.....	58
Добролюба Галина. Формування української ідентичності через антропонімічні найменування.....	61
Дорошенко Надія, Козюк Владислава. Використання цифрових технологій у процесі виконання графічних робіт майбутніми архітекторами	65
Дорошенко Юрій, Очеретний Володимир. Методологічний концепт дидактичного дослідження з розвитку алгоритмічних умінь старшокласників засобами комп'ютерної графіки в умовах профільного навчання.....	67
Кайдаш Алла. Формування комунікативної компетенції на уроках української мови в контексті педагогіки успіху	73
Карповець Христина. Особистісна безпорадність як чинник пасивності студентів у процесі вивчення правопису.....	76
Kerchik Natalia Professional Direction of Teaching Mathematics at the Biological Faculty	80
Козловець Ірина Вплив української термінології менеджменту на соціальні комунікації в економічній сфері	83
Морозова Любов. Дистанційне навчання як інноваційний напрямок розвитку освітніх технологій у підготовці висококваліфікованих фахівців.....	85
Муранова Наталія. Інноваційна діяльність в Україні: глобальні світові індекси	87
Науменко Оксана. Конкурси, змагання, олімпіади, захист науково-дослідницьких робіт як складові рівня розвитку особистості.....	90
Павлюченко Лариса. Організація та управління дистанційним навчанням в сфері неперервної освіти в системі післядипломної освіти.....	93
Приходько Оксана. Повість Гната Хоткевича «Тарас Шевченко» в контексті вивчення біографії і творчості Тараса Шевченка та підготовки до ЗНО	96
Родіонов Павло, Козинець Олексій. Інноваційні технології в теоретичній підготовці студентів технічних спеціальностей	100
Свентицька Валентина. Освітні технології перевернутого навчання при підготовці до ЗНО	103
Сіткар Віктор, Сіткар Степан. Рівні розвитку рис особистості тернопільських школярів на завершальному етапі епохи дитинства (порівняльний аналіз та гендерний аспект)	107
Степаненко Валерій. Інноваційні виробничі технології у підготовці сучасного фахівця через співпрацю з роботодавцями	113
Струтинська Катерина Інноваційні технології в навчальному процесі	115
Струтинська Катерина Формування стилю життя особистості в юнацькому віці	118
Ткачова Наталія, Казанська Олена. Дистанційна форма як інноваційна методика підготовки фахівців з логістики	121
Триколенко Софія. Використання новітніх інформаційних технологій для самоосвіти і самовдосконалення майстрів-ювелірів	125
Федорова Ніна, Муранова Наталія. Обґрунтування компетентнісного підходу в отриманні освітніх послуг.....	127

Актуальні проблеми в системі освіти: ЗНЗ – доуніверситетська підготовка – ЗВО

Хребет Валерій. Про нескінченні та скінченні суми.....	131
Шевченко Віта Педагогічна майстерність викладача у сфері професійної освіти	134
Шеремета Оксана Вплив української політичної еліти на суспільно-політичне життя Галичини кінця XIX – початку XX ст.	138
Юзюк Олександр. Наочність і розвиток просторової уяви студентів в інженерній графіці.....	141
Ямкова Тетяна. Використання тестових завдань для визначення рівня професійної компетентності майбутніх фахівців – фінансистів	143
Velko Oksana, Moiseeva Natalia. Content features of typical training program on the discipline «information technologies» for specialty «social work	147
Відомості про авторів	153

Рис. 4. Контурні графіки сумарних напружень von Mises (а) та переміщень URES (б)

Таким чином, розрахунки гарантують міцність маточини, а використання методу чисельного моделювання у навчальному процесі збільшує можливості постановки навчальних задач і керування процесом їх виконання. Змінюючи при чисельному моделюванні деякі вхідні параметри, можна прослідити за змінами, які відбуваються з моделлю. Основна перевага методу полягає у тому, що він дозволяє не тільки спостерігати, але і передбачити результат експерименту за якихось особливих умов.

Отримані результати підтверджують актуальність проведеного дослідження при визначенні граничних можливостей маточини. Отже, правильно поставлений і керований процес засвоєння курсантами та студентами методів і засобів машинного проектування стимулює їх інтерес до глибшого і творчого вивчення фундаментальних і спеціальних дисциплін, що в результаті дозволить підняти на вищий рівень їх освітній та професійний рейтинг. Крім цього, підготовка спеціалістів, які володіють інструментарієм САПР та уміють вирішувати конкретні задачі сучасного виробництва, дозволяє інтенсифікувати учбовий процес, який, особливо останніми роками, все більше зближується та переплітається з виробництвом. Проте, перевагу потрібно віддавати тим програмним комплексам, які найкращим чином розвивають інтелектуальні здібності курсантів і студентів й дозволяють їм розумно підходити до технічних змін. На наш погляд, використання у навчанні ІТ, відповідних світовому рівню, – єдино можливий сьогодні шлях поступального розвитку вітчизняної системи освіти, і, в першу чергу, вищої школи.

Література

1. Рудик О. Ю. Шляхи модернізації вищої технічної освіти в Україні / О. Ю. Рудик, О. В. Гаврилюк // Педагогічні ідеї Софії Русової у контексті сучасної освіти: матер. міжнарод. наук.-практ. конф., присвяченої 160-річчю від дня народження С. Ф. Русової. - Чернівці : Десна Поліграф, 2016. – С. 192–195.
2. Рудик О. Ю. Застосування SolidWorks у навчанні предметів технічного (інженерного) циклу / О. Ю. Рудик, В. В. Герасімчук // Нові інформаційні технології в освіті для всіх (ІТЕА-2015) : матер. X міжнарод. конф., 26-27 листопада 2015 р. – Київ : НАНУ, Т. 2, 2015. – С. 132–135.
3. Рудик О. Ю. Застосування інформаційних технологій для розрахунку скоби знімача підшипника / О. Ю. Рудик, О. В. Синиця // Інформаційні технології-2017 : зб. тез IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих науковців, 18 трав. 2017 р. / К., ун-т ім. Б. Грінченка ; відповід. за вип. : М. М. Астаф'єва, Д. М. Бодненко, В. П. Вембер, О. М. Глушак, О. С. Литвин, Н. П. Мазур. – К. : ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – С. 346–347.
4. Легостаєв А. Д. Метод скінченних елементів : конспект лекцій / А. Д. Легостаєв. – К. : КНУБА, 2004. – 112 с.

УДК 539.2(045)

Бруяка Ольга, м. Київ

ОТРИМАННЯ НАНОСТРУКТУР У ТВЕРДИХ СПЛАВАХ Al_2O_3 , TiC

Проведено дослідження впливу частки карбїду титану в твердих сплавах, що містять Al_2O_3 і TiC, на характер утворення наноструктур у поверхневому шарі, розрахований об'єм наноструктури, температурні напруження, температури і швидкості їхнього зростання.

Ключові слова: *тверді сплави, наноструктури, об'єм зерна, ріжучий інструмент, наноструктурні шари.*

The influence of the titanium carbide fraction in hard alloys containing Al_2O_3 and TiC on the nature of the formation of nanostructures in the surface layer was studied. The volume of the nanostructure, temperature stress, temperature, and their growth rate were calculated.

Keywords: *solid alloys, nanostructure, grain volume, cutting tool, nano-structural layers.*

Домінуюча роль твердих сплавів у металообробці значно зросла завдяки розробці технології нанесення зносостійких покриттів. Майже всі сучасні тверді сплави з покриттям – багатоцільовий інструментальний матеріал, який із успіхом замінив тверді сплави без покриття.

Сучасні тверді сплави призначені для роботи в умовах сухого високошвидкісного різання, обробки матеріалів підвищеної твердості. На сьогодні основними напрямками підвищення якості твердих сплавів є:

- розробка сплавів, що мають дрібно-, ультра- нано- дисперсну структуру, зі збалансованим поєднанням твердості і в'язкості в порівнянні зі сплавами нормальної зернистості;
- застосування скріплюючого підвищеної жароміцності, опору в'язкого руйнування за підвищених термомеханічних напруженнях;
- створення композиційних твердих сплавів із розширеною ділянкою застосування, що містять монолітний субстрат і функціональне покриття.

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції 18 квітня 2018 року

Тверді сплави є композиційними матеріалами, які складаються з карбідних частинок, пов'язаних разом металевою зв'язкою. Зміст фази карбіду в таких сплавах зазвичай становить 80-97 % від загальної ваги суміші, а розмір її зерна становить від 0,4 до 10 мкм.

Формування наноструктур з ультрадрібними зернами може забезпечувати унікальне поєднання фізико-механічних властивостей, таких як дуже висока міцність і пластичність, висока усталена довговічність, зносостійкість. Ці властивості особливо важливі для інженерних застосувань наноструктурних металів і сплавів як перспективних конструкційних і функціональних матеріалів нового покоління.

Існує достатня кількість теоретичних робіт із розрахунку розміру зерна [1, 2], з урахуванням різних факторів і процесів при дії потоків іонів або іонізованого випромінювання. Але порівняння результатів розрахунків розмірів зерна у твердих сплавах після впливу іонізованого випромінювання немає. Проведемо таке порівняння для твердих сплавів, які містять Al_2O_3 та TiC в різних відсоткових співвідношеннях. Порівняння результатів за об'ємом та нанорозмірами зерна свідчить про перспективність використання того чи іншого твердого сплаву, а значить, визначає фізико-технічні характеристики і працездатність твердого сплаву. Тому дослідження впливу частки компонент у сплавах, які містять Al_2O_3 та TiC на ефективність отримання наноструктур дозволить конструювати нові тверді сплави з урахуванням утворення наноструктурних шарів.

На основі рішення спільної задачі теплопровідності і термопружності, в якій враховані не тільки основні джерела і стоки тепла, але і енергія кристалізації, теплофізичні і термомеханічні характеристики матеріалу PI, отримані основні характеристики наноструктур такі, як об'єм і розміри зерна, а також технологічні параметри обробки.

Проведемо дослідження впливу частки карбіду титану у твердих сплавах, що містять Al_2O_3 і TiC у різних відсоткових співвідношеннях, на характер отримання наноструктур у поверхневому шарі, розрахуємо температурні напруження, температури і швидкості їхнього зростання. За критеріями: необхідний діапазон температур 500–1500 K і швидкості росту температур більш ніж 107 K/с. Крім того, обчислимо температурні напруги, які при перевищенні значення 1010 Па можуть призводити до появи наноструктур.

Для випадку дії іонів бору вплив частки карбіду титану на обсяг наноструктури показано на рис. 1. Видно, що мінімальні розміри наноструктури реалізуються при співвідношенні 50-50, тобто при рівній кількості Al_2O_3 і TiC. Дещо більші значення реалізуються при співвідношеннях 0-100 та 100-0, де один карбід титану або оксиду алюмінію. Причому такий характер зберігається для всіх енергій іонів 200, 2000 і 20000 В, а також при різних зарядових числах іонів 1, 2, 3. Очевидно, це пов'язано з тим, що при рівному співвідношенні компонентів утворюється твердий розчин і зерно подрібнюється. Менш інтенсивно утворюються наноструктури в разі дії іона бору на чистий Al_2O_3 і TiC. Співвідношення 20–80 і 80–20 між компонентами призводять до виникнення нерівноважних станів, які не дають утворюватися компактним наноструктурам, тому зростає розмір зерна (рис. 1).

При дії іонів азоту на тверді сплави з пропонованими співвідношеннями компонент показано, що реалізуються умови; за яких розмір наноструктури зменшується, хоча характер впливу частки компонент залишається колишнім (рис. 2).

У цьому випадку мінімальний об'єм наноструктури реалізується при співвідношенні компонент 50-50, дещо більші значення реалізуються при співвідношенні компонент 0-100 та 100-0, а найбільші значення реалізуються для співвідношень 20–80 і 80–20. У цьому випадку, очевидно, так само впливає процес різновагового утворення наноструктур.

Для утворення наноструктур за заданими критеріями потрібний діапазон температур 500–1500 K і швидкість наростання температури 107 K/с – це забезпечує мінімальний розмір зерна при співвідношенні компонент Al_2O_3 , TiC твердого сплаву 50-50. Незначні розміри зерна також реалізуються при відсотковому співвідношенні компонент 0–100 та 100–0. Максимальні розміри реалізуються при співвідношенні компонент зерна 20–80 і 80–20. Останнє пояснюється незрівноваженістю структур і складністю утворення стабільних твердих розчинів, які забезпечили б отримання нанозерна.

При дії іона азоту на твердий сплав максимальні напруги реалізуються при співвідношенні 80 % TiC та 20 % Al_2O_3 . Мінімальні ж значення напруг реалізуються при 100 % TiC, дещо більші значення при 100 відсотком Al_2O_3 , що, очевидно, теж пов'язано зі структурою TiC і Al_2O_3 .

Проведені дослідження показують, що розрахунковим шляхом можна знайти найбільш вигідне співвідношення компонент твердого сплаву, при якому реалізовуватимуться наноструктури з найменшим розміром і ймовірність їх утворення буде максимальною. Видно, що визначальний вплив на обсяг нанокластера надає енергія іона і його заряд, в той же час впливає і маса іона, щоправда, не так істотно.

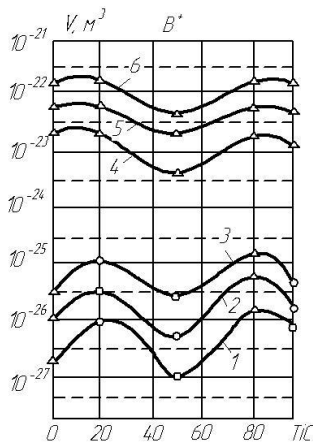

Рис. 1. Залежність об'єму наноструктур при дії іонів бору на тверді сплави групи $Al_2O_3 + TiC$ від співвідношення компонент

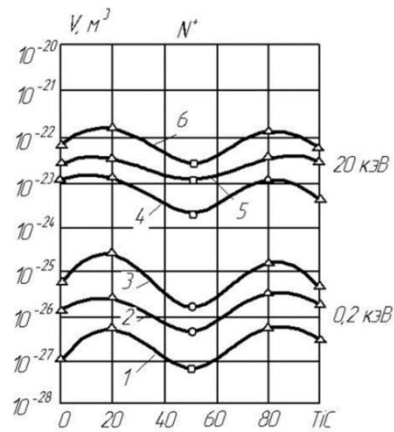

Рис. 2. Залежність об'єму наноструктур при дії іонів азоту на тверді сплави групи $Al_2O_3 + TiC$ від співвідношення компонент

Література

1. Костюк Г. И. Эффективный инструмент с нанопокрyтиями и наноструктурными модификационными слоями : моногр.-справ. : в 2 кн. / Г. И. Костюк. Х. : изд-во. Планета-принт. – Кн. 1. Плазменно-ионные и ионно-лучевые технологии, 2016. – 735 с.
2. Костюк Г. И. Эффективный инструмент с нанопокрyтиями и наноструктурными модификационными слоями : моногр.-справ. : в 2 кн. / Г. И. Костюк. Х. : изд-во. Планета-принт. – Кн. 2. Лазерные технологии, 2017. – 507 с.

УДК 811.111:371.315:004(045)

Бугайов Олександр, м. Київ

СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІА НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ІЗ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті йдеться про використання сучасних інформаційних технологій задля вдосконалення навчального процесу у вивченні іноземних мов у середніх та вищих навчальних закладах. Зокрема, розглядаються можливості застосування мультимедійних засобів як учнями в різних видах навчальної діяльності (аудіювання, контроль знань), а також і викладачем для подачі навчального матеріалу.

Ключові слова: інформаційні технології, комп'ютерні науки, мультимедійні технології, звук, графіка, відео, анімація, мультимедійні засоби, електронний підручник, гіперпосилання, інтерактивний режим, мультимедійна презентація.

The paper deal with application of modern information technologies aimed to improve the learning of foreign languages both at secondary schools and universities. In particular, possible multimedia uses for different kinds of training activities are considered that can be done both by students (listening, knowledge testing) and teachers (multimedia presentations).

Keywords: information technologies, computer science, multimedia technologies, sound, graphics, video, animation, multimedia tools, computer-based training course, hyperlink, interactivity, multimedia presentation.

Кінець минулого і початок нинішнього століття справедливо називають добою інформаційних технологій, що стало наслідком бурхливого розвитку в сфері комп'ютерних наук. Вдосконалення програмного забезпечення дозволило застосовувати комп'ютери для вирішення найрізноманітнішого кола як теоретичних, так і прикладних задач, що в поєднанні з мініатюризацією апаратних засобів (поява персональних комп'ютерів, ноутбуків та нетбуків) зробило комп'ютерну техніку надзвичайно зручним інструментом для практичного застосування користувачами в різних сферах людської діяльності, включаючи шкільну та університетську освіту.

Потужним поштовхом для застосування комп'ютерних технологій в системі вищої та середньої освіти стали виникнення і розвиток мультимедійних технологій, тобто таких, які дозволяють використовувати в процесі навчання різні інформаційні формати, такі як текст, звук, графіка, відео та анімація. Засоби мультимедіа нині широко застосовуються для створення електронних довідників, енциклопедій, а також так званих електронних підручників, які здатні подавати інформацію в зазначених вище форматах. До того ж, стаття в такій енциклопедії або підручнику може мати гіперпосилання на інше джерело, що містить інформацію, яка пов'язана зі змістом даної статті. Це дає можливість користувачу отримувати необхідну інформацію в нелінійний спосіб (подібно до того, як працює людський мозок) на відміну від друкованого матеріалу, який по своїй суті є лінійним [4].

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції 18 квітня 2018 року

А використання мультимедіа в інтерактивному режимі здатне перетворити комп'ютер, залежно від поставленої задачі, на вчителя, співрозмовника, або екзаменатора, який оцінює правильність відповідей, що їх надає особа, яка навчається.

Останнім часом мультимедійні засоби стали дуже популярними у викладанні іноземних мов у середніх та вищих навчальних закладах. Мультимедіа дозволяє використовувати комп'ютер для будь-якого виду діяльності (читання, говоріння, аудіювання, письмо). Наприклад, запропонований для читання текст може супроводжуватися тими чи іншими запитаннями, які дозволяють виявити ступінь розуміння прочитаного і, в разі неправильної відповіді, показати учню правильну відповідь з поясненням зробленої ним помилки або (наприклад, у випадку граматичного завдання) посиланням на відповідний матеріал підручника. У випадку навчання говорінню особа, яка навчається, може використовувати записаний на носію текст або окремі слова з метою правильного відтворення їх змісту та вимови. При цьому коректність відтворення може контролюватися комп'ютером. Письмові вправи можуть передбачати як перевірку орфографії, так і складніші для учня завдання. До них можуть належати такі, що вимагають від нього написати слово, яке підходить за змістом в даній ситуації. Наприклад: In Norway, each season has ... (its) own special features and charm. Подібне завдання було включено до програми ЗНО в перші роки його проведення. Аудіювання з використанням комп'ютера може передбачати прослуховування тексту або його фрагмента з наступним виконанням завдань аналогічно тому, як це традиційно відбувалося за допомогою магнітофона або CD-плеєра. Використовуючи засоби мультимедіа, можна, як і під час звичайного уроку, чергувати різні види діяльності. Для мультимедійних технологій у поєднанні з інтерактивним режимом роботи характерним є різноманітність засобів реагування на діяльність учня. Наприклад, різна світлова або звукова сигналізація у випадку правильної чи неправильної відповіді на те чи інше запитання, відсилання до іншого матеріалу тощо. Подібна взаємодія учня з комп'ютером робить процес навчання жвавішим, цікавішим і захоплюючим. Як доречно висловився Ч. Чжень: «Мультимедіа – це той спосіб подачі інформації, який, застосовуючи різноманітні звуки, зображення, анімацію та інші ефекти, міцно захоплює інтерес студентів» [3]. Термін edutainment, що можна перекласти як розважальне або ігрове навчання (від поєднання англійських слів education – освіта та entertainment – розвага), багато в чому зобов'язаний своєю появою інтерактивному застосуванню мультимедійних технологій. Дослідники стверджують, що внаслідок використання мультимедійних технологій ефективність засвоєння учнями навчального матеріалу здатне збільшитися на 75 % [1].

У навчальній діяльності, і зокрема у викладанні іноземних мов, мультимедійні технології знайшли своє застосування у формі так званих мультимедійних презентацій. На відміну від індивідуального використання технічних засобів (комп'ютера, ноутбука) учнем або студентом, мультимедійні презентації призначені для подачі навчального матеріалу одразу для всієї аудиторії, тому для проведення таких презентацій необхідним є додатковий пристрій для демонстрації інформації на великому екрані. Зазвичай, таким пристроєм є проектор, який відтворює інформацію з комп'ютера на екран. На професійних сайтах можна знайти готові мультимедійні презентації, розроблені фахівцями. Разом з тим, враховуючи наявність відносно простого інструментарію для створення таких презентацій вручну, кожен викладач може розробити мультимедійну презентацію самостійно. Звичайно, це потребуватиме від викладача певних зусиль і часових витрат, але презентація, створена під конкретну тему уроку, виявиться більш ефективною, оскільки її матеріал зорієнтований на цю тему, максимально їй відповідає і не містить матеріалу, що її не стосується [2].

Існує точка зору стосовно небажаності надмірного, як вважається, застосування технічних засобів навчання, в тому числі й мультимедійних технологій під час презентацій у навчальному процесі. Подібне застереження зустрічається, зокрема, в [3], де автор висловлює побоювання в зв'язку з тим, що викладач або вчитель замість того, аби бути людиною, яка творчо керує ходом уроку, перетвориться на такого собі «натискача кнопок» на технічному пристрої. На нашу думку, подібні побоювання певною мірою є перебільшеними, оскільки важко уявити собі «мовчазну» презентацію, чи то звичайну, чи мультимедійну. Кваліфікований викладач обов'язково коментуватиме інформацію, яка подається, не кажучи вже про необхідність давати відповіді на можливі запитання від аудиторії. Саме тому, на наш погляд, ніяке застосування технічних засобів не може повністю виключити з навчального процесу традиційну дошку, хіба що звести її використання до мінімуму. Але це вже скоріше плюс, аніж мінус.

Література

1. Арапова С. А. Использование ИКТ в современном образовательном процессе // Пермский педагогический журнал Пермь : Изд-во Пермского государственного гуманитарно-педагогического университета, 2012. – С. 49–51.
2. Соболева А. В. Использование мультимедийных технологий в обучении иностранным языкам // Педагогика: традиции и инновации : матер. IV Междунар. науч. конф. – Челябинск : Два комсомольца,

2013. – С. 119-123.

3. Zhang Zhen. The Use of Multimedia in English Teaching // US-China Foreign Language, March 2016, Vol. 14, No. 3, pp. 182–189.

4. Application of Multimedia in Education. – Режим доступу : <http://www.essay.uk.com/freeessays/information-technology/application-multimedia-education.php>

УДК 81'272:81'372

Вановська Інна, м. Київ

ГЕНДЕРНА КУЛЬТУРА КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

У статті обґрунтовано специфіку гендерної культури щодо духовно-морального розвитку курсантської молоді; проаналізовано ступінь досліджуваної (дослідження?) проблеми у науковій літературі; розкрито значення поняття «гендерна культура»; висвітлено основні засоби та компоненти формування гендерної культури, теоретично обґрунтовано реалізацію гендерного підходу в освітню практику.

Ключові слова: *гендер, гендерна культура, курсанти, офіцери, воєнний заклад.*

The article substantiates the specificity of gender culture in relation to the spiritual and moral development of cadets of higher educational institutions. The degree of the problem study in the academic literature is analyzed. The meaning of the concept of «gender culture» is revealed. Major means and components of gender culture formation are highlighted and gender approach realization in the educational practice is theoretically substantiated.

Keywords: *gender, gender culture, cadets, officers, military institution.*

В умовах модернізації вищої школи, адаптації до Європейського освітнього простору гендерна освіта може стати одним із ресурсів, який сприятиме розвитку України на рівні розвинених країн світу. Упровадження гендерно-орієнтованої освіти в Україні поки що залишається переважно на етапі проектування. Системна робота з гендерно-орієнтованої підготовки фахівців практично відсутня, а впровадження гендерного компонента в систему вищої освіти є фрагментарним, епізодичним.

Необхідною умовою процвітання та соціально-економічного розвитку соціуму є якісна освіта, яка спрямована на гуманізацію суспільних відносин та індивідуальний розвиток особистості. А освітній простір – це плідне поле для культурного, духовного збагачення, професійного самовдосконалення та самореалізації сучасної молоді. Своєрідними супровідниками у цьому просторі стають викладачі. Саме від їх ціннісних настанов, соціально вираженої громадської позиції, кваліфікованості, обізнаності та педагогічної майстерності залежить ефективність процесу становлення особистості молоді людини, формування її професійної самосвідомості.

Наукові розвідки з питання педагогічної майстерності сучасних викладачів здійснювали українські та зарубіжні вчені Ю. Азаров, А. Астахов, Г. Балл, Ф. Гоновлін, С. Гончаренко, М. Дяченко, І. Зязюн, Л. Кандибович, А. Кудусова, Л. Крамущенко, О. Пехота, І. Кривонос, Н. Кузьміна, В. Куценко, В. Луговий, Н. Тарасевич, М. Ярмаченко та інші. На сьогодні це питання залишається актуальним і потребує інноваційних підходів з огляду на нові гендерні реалії.

З огляду на зазначене, основні цілі цієї статті полягають у тому, щоб на основі аналізу психолого-педагогічних джерел та емпіричного матеріалу виокремити педагогічні умови виховання гендерної культури у майбутній українській воєнній еліті.

Останнім часом гендерні дослідження стали невід'ємною частиною педагогічної науки. У цьому контексті вважаємо за доцільне звернутися до аналізу наявних основних освітніх парадигм з погляду гендерного компонента освіти. Введення гендерного компонента в систему освіти України є одним із способів реалізації національної доктрини розвитку освіти.

Гендер – це характеристика соціальної приналежності до певного виду осіб, уявлення кожного індивіда про рольові характеристики та особливості поведінки тієї групи індивідів, до якої він належить [5]. Гендер як багатоконпонентна структура визначається чотирма групами характеристик: біологічна стать, гендерна ідентичність, гендерні стереотипи та гендерні ролі. Ці характеристики впливають на соціалізацію молодих людей у суспільстві [7].

Гендерна культура – це сукупність цінностей, які склалися в тому чи іншому суспільстві, утвердились, і якими повинен відповідати кожен індивід, дотримуючись норм як щодо чоловіків, так і щодо жінок [2].

Гендерна культура є важливою сферою життя суспільства. Вона охоплює систему виховання, освіти, духовної творчості, а також установи й організації, що забезпечують її розвиток та функціонування. Кожна епоха наповнює гендерну культуру новим змістом, що відповідає потребам та завданням